

Van: [redacted]@ridderkerk.nl>
Verzonden: 05-11-2025 14:18
Aan: Ton Overheid <t.overheid@ridderkerk.nl>
CC: [redacted]@ridderkerk.nl>,
[redacted]@ridderkerk.nl>
Onderwerp: RE: Notitie Aziatische hoornaar n.a.v. Art.41-vragen

Goedemiddag Ton,

Bijgevoegd een herziene versie! De vorige versie kon nog wel een spel-check gebruiken. Dit leert mij dan ook weer af om zonder controle documenten door te sturen die ik 's ochtends in de trein heb opgesteld. Sorry voor de verwarring!

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted]

RIDDERKERK

Bezoekadres: Koningsplein 1 | 2981 EA Ridderkerk
Ontwikkeling en beheer openbare ruimte | Buitenruimte
Tel: [redacted] E-mail: [redacted]@ridderkerk.nl
Werkdagen: maandag, dinsdag & donderdag

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 5 november 2025 14:01
Aan: Ton Overheid <t.overheid@ridderkerk.nl>
CC: [redacted]@ridderkerk.nl>; [redacted]@ridderkerk.nl>
Onderwerp: Notitie Aziatische hoornaar n.a.v. Art.41-vragen

Goedemiddag Ton,

Zoals maandag besproken, bijgevoegd een notitie over de achtergrond, ontwikkeling en onderbouwing van het beleid omtrent de Aziatische hoornaar. Het is nogal een verhaal geworden, dus aan het einde van het bestand heb ik het gesommeerd in drie alinea's. Ik heb onderaan ook enkele argumenten benoemd en ontkracht die vaak (ten onrechte) gebruikt worden tegen de Aziatische hoornaar. Mochten er nog vragen zijn hoor ik het graag.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted]

RIDDERKERK

Bezoekadres: Koningsplein 1 | 2981 EA Ridderkerk

Ontwikkeling en beheer openbare ruimte | Buitenruimte

Tel: [REDACTED] | E-mail: [REDACTED]@[ridderkerk.nl](mailto:[REDACTED]@ridderkerk.nl)

Werkdagen: maandag, dinsdag & donderdag

Notitie Aziatische hoornaar

Relevantie achtergrondinformatie, 05-11-'25

Op 27 oktober 2025 zijn er Artikel 41-vragen opgesteld m.b.t. de aanwezigheid van de Aziatische hoornaar in gemeente Ridderkerk en de acties die de gemeente onderneemt om deze soort te bestrijden. Binnen de Artikel 41-vragen wordt specifiek benoemd dat:

- 1) De Aziatische hoornaar is opgenomen in de EU-verordening 1143/2014 welke stelt dat invasieve exoten die opgenomen zijn op de Unielijst Exoten dusdanig beheerd dienen te worden dan verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.
- 2) De Aziatische hoornaar aanwezig is in Ridderkerk, dat nesten niet lijken te worden verwijderd, en dat daarmee onvoldoende maatregelen genomen worden, wat in strijd is met de eerdergenoemde EU-verordening.

NB: In oktober 2024 is de   gecontacteerd met vergelijkbare vragen rondom het beleid van gemeente Ridderkerk m.b.t. de Aziatische hoornaar. Destijds werd verwezen naar de strategie aangehouden door de provincie Zuid-Holland en bevindingen van EIS Kenniscentrum Insecten.

Toelichting:

De Aziatische hoornaar (*Vespa velutina*) is een exotische wespensoorst die sinds 2017 via Frankrijk en België zich naar Nederland heeft verspreid. Sinds 2016 is de soort opgenomen in de Unielijst Exoten uit EU-verordening 1143/2014. Soorten op deze lijst mogen niet verhandeld, gekweekt, vervoert, of geïmporteerd worden binnen de EU, en EU-landen zijn verplicht om aanwezige populaties in de natuur op te sporen en te verwijderen. Lukt dit niet, dan moeten zijn de populatie dusdanig beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Het navolgen van de EU-verordening 1143/2014 is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van het Rijk, maar deze verantwoordelijkheid is gedelegeerd naar de provinciale overheden onder het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Het Bkl stelt ook dat beheer- en bestrijdingsmaatregelen kostbaar zijn en er dus een prioritering mag worden gesteld bij de aanpak van soorten.

In maart 2024 heeft het EIS Kenniscentrum Insecten, op aanvraag van provincie Noord-Holland, een beleidskader opgesteld voor de Aziatische hoornaar in Nederland (*Hoe verder met de Aziatische hoornaar? – Beleidsadvies*).

Het beleidsadvies stelt dat Aziatische hoornaars zich jaarlijks snel verspreiden en dat de populatie zich uitbreidt door Nederland en België. Zoals andere wespachtigen, waaronder de inheemse soorten Europese hoornaar (*Vespa crabro*) en bijenwolf (*Philanthus triangulum*), jaagt de Aziatische hoornaar o.a. op de honingbij. Hierdoor ondervinden imkers veel last van de nieuwe hoornaarsoort.

Het EIS Kenniscentrum Insecten stelt echter dat Aziatische hoornaars op verschillende soorten jagen, waaronder limonadewespen, honingbijen en verscheidene vliegensoorten. Het zijn opportunistische jagers die geen duidelijke voorkeur tonen voor een bepaalde soort. De soorten waar zij op jagen zijn allen veelvoorkomende, algemene soorten, waardoor de Aziatische hoornaar geen aantoonbare impact heeft op de biodiversiteit.

De prooien van de Aziatische hoornaar zijn wel allen bestuivende insectensoorten. Echter is de Aziatische hoornaar met name actief in de nazomer en herfst, waardoor de bestuiving van fruitbomen en –planten in het voorjaar geen problemen ondervindt en de soort dus nagenoeg geen impact heeft op de fruitteelt.

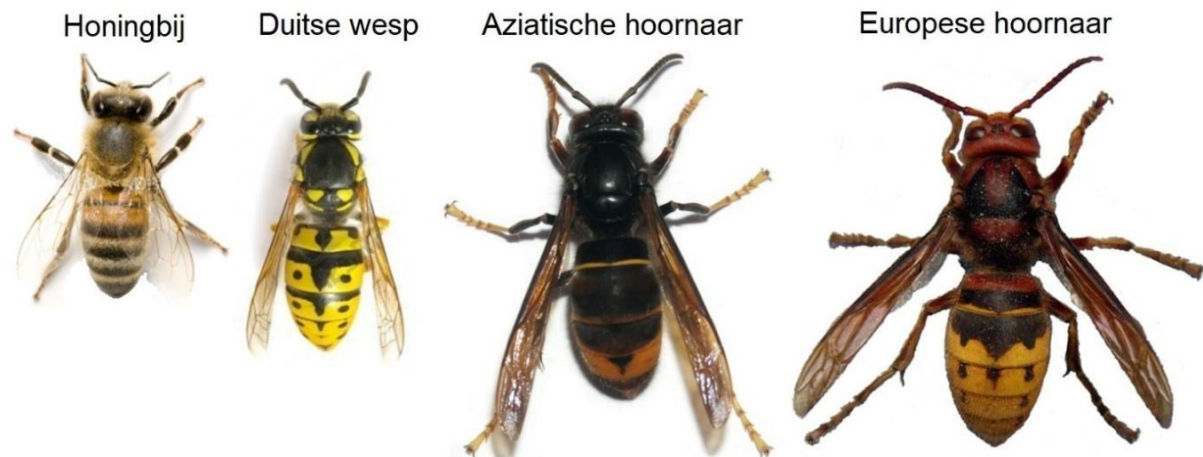
Zoals eerder genoemd jaagt de Aziatische hoornaar o.a. op honingbijen. Het is bekend dat, afhankelijk van het aanbod, een nest Aziatische hoornaars tot 36.000 honingbijen verzameld per seizoen. Dit is een aanzienlijk aantal, maar niet bijzonder veel meer dan wat Europese hoornaars en bijenwolven verzamelen. Daarnaast is er geen bewijs dat dit leidt tot sterfte van bijenvolken. De sterfte van bijenvolken, die overigens wel is toegenomen in de afgelopen decennia, is vaker te wijten aan een oplopend voedseltekort door biodiversiteitsverlies en vergiftiging door grootschalig gebruik van landbouwgif/insecticiden in zowel de agrarische als particuliere sector.

Ondanks dat maatregelen voor de bestrijding van de Aziatische hoornaar steeds goedkoper en effectiever worden, worden tientallen procenten van de nesten jaarlijks nog steeds niet opgeruimd doordat ze simpelweg niet gemeld of gevonden worden. Denk hierbij aan nesten in het buitengebied.

Er is nog geen enkel land bekend waar de opmars van Aziatische hoornaar effectief is bestreden. Een effectieve bestrijding vergt een bestrijdingspercentage van 90-95%. Als een effectieve bestrijding mogelijk is, schat het EIS Kenniscentrum Insecten dat de jaarlijkse landelijke kosten hiervoor 2 miljoen euro zijn (2024), met een jaarlijkse stijging met een factor van 7. Het centrum adviseert daarom sterk om de nut en noodzaak van bestrijding te heroverwegen.

Het resultaat van dit beleidsadvies is zichtbaar in verschillende provincies. De doelstelling is verschoven van bestrijding naar beheersing. In provincie Zeeland is de afbouw van financiële steun voor de bestrijding van de Aziatische hoornaar al in 2025 begonnen. Provincie Noord-Brabant gaat de financiële reservering voor de bestrijding van de soort ook afbouwen, deze was in 2025 gesteld op €275.000, met een aanvulling van €110.000 toen dit bedrag te weinig bleek. Vanaf 2026 gaat de provincie alleen nog nesten verwijderen die een aantoonbaar gevaar veroorzaken voor de biodiversiteit. Voor imkers wordt wel een compensatiebedrag van €55.000 vrij gemaakt.

Provincie Zuid-Holland kiest er ook voor om de aanpak te veranderen. Nu blijkt dat de Aziatische hoornaar geen aantoonbare schade aan de biodiversiteit veroorzaakt, richt de provincie zich enkel op het vertragen van de opmars naar de noordelijke provincies. De provincie gaat geen geld vrij maken om voor economisch belang nesten te verwijderen. Wel adviseert de provincie om nesten weg te halen wanneer deze een gevaar voor de mensen kan vormen in het kader van de openbare veiligheid.

Figuur 1, vergelijking grootte Aziatische hoornaar met andere inheemse soorten. Bron: Ecotuinweetjes.

Overige argumenten:

De Aziatische hoornaar is een agressieve soort en is gevaarlijk voor de mens

De Aziatische hoornaar is, net als de Europese hoornaar, geen agressieve soort. Limonadewespen zijn veruit agressiever dan beide hoornaarsoorten. De soort is wel territoriaal, maar zal zelfs dan niet direct steken. Wanneer mensen binnen 5 meter van een hoornaarnest komen zal de soort pas defensief gaan steken. Er zijn daarbij wel gevallen bekend van mensen die overlijden door hoornaarsteken, maar dit is vrijwel allemaal gebeurd bij mensen die allergische reacties hadden of bij ondeskundige verwijdering van een nest.

De Aziatische hoornaar kan hele bijenkasten uitmoorden

Dit is aantoonbaar onjuist en een hardnekkig misverstand. Regelmatig wordt de soort verward met de Aziatische reuzenhoornaar (*Vespa mandarinia*). Deze soort kan dit wél en staat in de media dan ook vaak berucht als een “monsterwesp”. Echter komt de Aziatische reuzenhoornaar niet in Europa voor.

De Aziatische hoornaar bedreigt inheemse wilde bijenpopulaties

Een grotere impact op de wilde bijenpopulaties is de aanwezigheid van honingbijen. Door het gebruik door imkers is de populatie honingbijen in Nederland tientallen malen hoger dan het natuurlijke niveau is. Honingbijen gaan direct de competitie aan met wilde bijen voor voedsel en territorium, wat al schaars is door o.a. biodiversiteitsverlies onder waardplanten en wijdverspreid gebruik van insecticiden. De aanwezigheid van de Aziatische hoornaar heeft impact op de wilde bijenpopulaties, maar deze impact is verwaarloosbaar in vergelijking met de impact van de andere genoemde factoren.

Conclusie:

Uit het beleidsadvies opgesteld door het EIS Kenniscentrum Insecten in 2024 (*Hoe verder met de Aziatische hoornaar? – Beleidsadvies*) is gebleken dat de Aziatische hoornaar geen gevaar vormt voor de biodiversiteit in Nederland. Alhoewel de soort jaagt op o.a. honingbijen en andere bestuivende insecten, is de soort actief buiten het bestuivingsseizoen voor de fruitteelt en brengt de soort niet meer schade aan de bijenpopulatie aan dan de inheemse Europese hoornaar of bijenwolf.

Verschillende provincies hebben sinds 2025 hun beleid omtrent de Aziatische hoornaar bijgesteld en versoepeld, van bestrijding naar beheersing. De provincies Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Brabant houden nu allen een beleid aan waarbij nesten alleen verwijderd worden om de opmars van de Aziatische hoornaar te beperken of wanneer aantoonbaar de biodiversiteit bedreigd wordt. Ook provincie Zuid-Holland stelt dat ze vanuit haar rol geen bestrijding gaat uitvoeren om de economische belangen van imkers te beschermen.

Gemeente Ridderkerk volgt het provinciaal beleid. Vanuit de gemeente worden nog wel nesten verwijderd wanneer deze redelijkerwijs een gevaar vormen voor de openbare veiligheid. Zolang de nesten geen aantoonbaar gevaar vormen voor de biodiversiteit of openbare veiligheid, ziet de gemeente het niet nodig om nesten te verwijderen.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen